

Fyrbakkens Historie 1901-1936

I gamle Dage var der en lille Fiskerby, og i denne lille By var der til Tider stor Travlhed naar Sildestimerne gik gennem Sundet. Men Silden valgte andre Veje, og saa var der kun den Udvej til at tjene Føden, at Mændene blev Søfolk og gik paa Langfart, og Byens Kvinder satte sig ved Væven, og saa blev denne lille By saa underlig stille, undtagen naar Konerne mødtes ved Byens eneste Vandpost, for der skræppede Konerne og Byens Gæs omkap, saa man ikke kunne høre Ørenlyd.

Til denne underlige, men kønne lille By, kom en ung Mand for mange Aar siden Kørende paa sin Cycle, og han syntes saa godt om den smukke Udsigt over Havet, at han lejede et Hus, giftede sig og flyttede ind i Huset, hvorfra han havde den dejligste Udsigt ud over Sundet – helt over til Sverige.

Men efter syv Aars skønne Udsigter, og syv Aars Kællingsludder og Sladder + Nattespektakel, naar alle Byens Gæs, der havde valgt Stranden lige udenfor hans Vinduer til Nattekvarter + Ballade med Byens Dreng, der slog hans Vinduer ind – eller ud – fordi han alligevel ikke var en ægte Dragør – saa gik den unge Mand paa Opdagelse for at finde en Mark hvor Lærken over hans Hoved, og Synet af Harer og Agerhøns Kunne afløse det stadige Skrig af de store Gaaseflokke inde i Dragør.

Men der i Byen boede i de Tider en Mand der var glad og optaget af Gaaseflokke og Amagerkoner, og det var Prof. Johansen med det graanende Fuldskeg. Han maalede Koner og han maalede Gæs, og han fik 8000 kr. for et stort og smukt Skilderi der havde Navnet "Dragørkoner og Gæs ved dammen". (Statens Museum for Kunst).

Den unge Mand der oplevede dette, blev af Byens Folk kaldet "Kemigrafen", og det var et Navn der skabte Respekt hos den Dragøralmue der mindst regnede ham for at være i Klasse med en Apotheker, eller da ihvertfald noget af en Giftblander, og denne Kemigraf der ledte efter en Mark til at bygge og bo paa, fandt endelig en saadan, men en Mark hvor intet kunne gro – uden Siv og stridt Græs – saa stridt, at Bonden der ejede Marken end ikke ville sætte en Ko paa græs Der, for saa ville den sikkert dø af Tungvind og Sult.

Kemigrafen var stædig som altid, og havde sin egen Mening, at Bonden lo smøret i Skægget da Købet gik i Orden – 25 Øre pr. Alen for den forfærdelige Bonitets Skyld. og Amagerne beklagede den sølle Kemigraf, der havde den mærkelige Opfattelse, at der var noget morsomt ved at bygge, bo og plante paa en Skærvedyng.

Det blev ligegodt et Slid til at begynde med, og der skulle ikke tages fat med Fløjlshandsker men med de bare Næver, de blev siden kobberforhudede i Haandfladerne; der blev tumlet med Hakke og Skovle, og der blev gravet i Sivene der var mandshøje, men det var Sommer dengang og Solen kunne skinne Dagen lang fra Morgen til Aften. Derfor smed Kemigrafen det meste af Tøjet og lod Solen brune sin Hud, paa denne maade gik Arbejdet bedst. Men de faa forbigående Amagere rystede på Hovedet, sligt var ukendt, men her, paa denne forblæste, men frie Strandmark, kom Danmarks første Friluftsgymnasium til udfoldelse.--

Den første, der sammen med Kemigrafen tog fat med Hakke og Spade, var en til Daglig saare stilig Mand, Kontorchef paa et meget fint offentligt Kontor, hvor han Dagen lang skulde gaa og se alvorlig ud i Frakke og med høje stive Flipper som det sømmer sig en virkelig Kontorchef, men ikke saa snart kom han ud paa den store frie Mark, før han smed al Tøjet og gravede paa livet løs, og der var nok at gøre, blot der skulle graves et Plante hul, maatte man hakke sig gennem Sten eller stride Sivrødder.

Af og til viste sig en lille vejrbit Amagernisse. Han var Postmester i den lille By, og havde overmaade God Tid, og Han var nysgerrig efter at se hvad der fandtes i den Jord vi gravede op, for han skrev på Amagers Historie, og samlede op hvert Potteskaar som han paastod stammede fra den berømte Hansetid, hvor de Tyske Sildefiskere havde deres boder helt op til dette sted hvor vi gravede - og vi fandt mange Potteskaar – ja engang en hel Tønde fyldt med Skaar og anden Ragelse – en ca. 300 Aarig tysk Skarnbøtte, og den lille Amagernisses Lommer struttede, da han lykkelig gik hjem med sit Fund.

Men saa blev lille 'Nico' greben af Gravefeberen, og han forstod at haandtere en Spade. Og saa var vi Tre raske Arbejdsmænd der gravede paa Livet løs, indtil vi en Dag fik Besøg af vor Fægtelærer. Og dette Liv var lige noget for ham. Han hed Grum. Vi kaldte ham, Grum, hjærteløs og fræk, for han var ikke nogen Chokoladedreng men et Mandfolk. Tidligere Familiens sorte faar. Det bedste i Familien, er altid sort – Student – Pianoflyttemand i New York – Cowboy i Meksiko. Senest Fægtelærer og Leutnant ved de Randers Dagoner. Eventyret laa i Luften i De Dage, og Grum, hjærteløs og fræk, blev senere fotograferet paa Fyrbakkens trappe. En pæn Mand med Sabel og Spore. Den samme der tidligere paa Prærien i Argentina tæmmede vilde Heste. Og han gik med som fast fjerde Mand, og der gik i den lille By sære Rygter om den brune Indianer der huserede paa den snart berygtede Strandmark. En dag mælder sig som femte Mand i Bundtet, min gamle Sportskammerat J.P. Müller – endelig engang traf han fornuftige Folk og var det tosset før, blev det helt galt, for J.P. havde Øvelsen i at gaa nøgen, men Amagerne rystede paa Hovedet. Nok at slaa sig selv ihjel paa denne maade, naar der var saamange andre og bedre gammeldags maader at blive af med Livet paa.

Og Sommerlivet gik sin Gang, og Buske og Træer voksede bravt i deres Plante huller – Indianerne gik hver til sin Stamme, kun en kunne ikke forlade det kære Sted, Gamle Kontorchef i Østifternes Kreditforening, Schierbek, han blev, han var næsten ene paa Skansen at vi ventede Damebesøg. Resolut sprang Schierbeck i Søen, svømmede ud og dykkede ned, hentede sig en ordentlig Tangklo, og saa var den klaret. Paa Billedet man ser hvordan kontorchefen i fineste Galla, galant som altid, parat til at tage imod Damerne. Heldigvis blev de borte, ellers havde han sikkert alligevel maattet trække i De sribede, og de høje stive Flipper. Der meldte sig Søndagsgæster, de fik en Spade i Haanden, men det havde ingen Art, en kaldte vi for Bagsvær, Grunden var ligetil at forstaa, han svedte Den Tykke, naar han sammen med mig plantede Fyrretræer med en Planteske. Vi plantede mest i Skærver, men alt voksede. Men saa kom sluttelig Chr. Petersen til, det var vel nok en Arbejdsmand! Han lo smøret, naar han saa os andre springe rundt, hel eller halv nøgne, altid med en Spade eller Hakke i Haanden. Og kom der om Foraaret en stiv Haglbyge som vi vendte den nøgne Ryg imod, saa trak Chr. P sin Krave op om Ørene og Kasketten ned over Panden, og saa mente han – og med nogen Ret – at Han dog havde sit saa nogenlunde på det tørre. Chr. Petersen var en gæv Slider, han gravede den første Rende som var Begyndelsen til den senere store Dam. Vi skulde nemlig have et Vandhul, saa vi kunne vande vore spæde Plantninger.

Den første Bebyggelse var et Lysthus. Det kom til Verden sammen med det første Spadestik til Dammen. Lysthuset blev saa gammelt og mørkt, at det sluttelig med Ære faldt sammen af sig selv, men De nye Kartofler vi dyrkede paa det frie solbeskinnede Land, der laa omkring Lysthuset, var de tidligste og bedste på Amager. Nu kan man ikke grave dér for Trærødder.

Tiden gik og Træerne voksede op, og en skønne Dag kom en Arbejdsstyrke og maalte op og gravede i Jorden. Det første Spadestik til Fyrbakken faldt i min Lod. De blev mange Spadestik, og aldrig har vist nogen Arbejdsmand bandet værre eller højere over alt det Skidt og Sten de med Hakken skulle mase sig igennem.

Men der blev udmærket Materiale til at støbe Grundmuren med. Stilladset gik i Vejret, Murene rejste sig, og det mægtige Bjælkelag kunne i sin Vorden ses langt borte på Hovedlandevejen. Og da Huset var færdig, var det med en vis Stolthed, at Kemigrafen - Bygherren, der selv havde Tegnet sit Hus, som han ønskede, det skulde bygges – kunne lukke et Kvistvindue op, og mod Øst se over til Sverige, og mod Sydvest tydelig kunde se Kongelunden. Der var frit til alle Sider – og om Aftenen Tegnede Raadhusuret sig som en gul Maane over Hovedstaden.

Huset fik Navnet "Fyrbakken", det var bygget paa en Bakke, selv om Denne kun laa nogle faa Fod over Havet, saa dog en af Amagers faa Bakker og Huset havde til nærmeste Nabo, det Gamle røde Fyrtaarn, hvorfra et melankolsk rødt Øje hver Aften og Nat lyste vej for de Søfarende, "Fyrbakken" var det rigtige Navn. Fyrbakken blev et Hjem, der kom Sommer, og der kom Vinter, der kom mange gode Dage, og der kom onde Dage. Menneskene er ikke saa gode som de skulde være, men Dagene gik – Snevintre med rigtig Sne og Sommerdage hvor solen brunede Huden, og hvor Drengene gik halvnøgne – selv indendørs Øvede Steffen sig i Klaverspil i det letteste Kustume.

Der kom to par Damme – Den dejligste Bane til Kapløb – Hurtigløb Banen tre gange rundt – Grammofonmusik, Præmier, Verner Sejrherr - han løb paa Overlæderet, og blev No. 1 fordi Steffen i Opløbet væltede Jacob.

Sne i Haven, hvor de smaa Kunstnere lavede en Snecone i deres Mors Lignelse – Haarknuderne ved Øren var det der lignede bedst - det var alle enige om.

Disse Aar, der gav Børnene Sundhed og en glad fri Barndom, og som - om de tænker tilbage - vil være fyldt med gode Minder.

Fyrbakkens Stuer var store, og der var højt til Loftet. Alt var præget af Ejerens egen mærkelige Smag, og ikke som vist på et Dubleret Fotografi, at Malerierne havde deres plads i Loftet. Men ellers havde alt sin egen Facon, op ad Vægge og Stolper som man siger.

Det mærkeligste var Trappen som selve Stadsarkitekt "Wright" havde maalt saa snedig at den viste sig ved Opsætningen, at være flere Tommer for smal. Man klarede Den ved at fortælle om Fordelen ved at have et Hul der kunne samle Støv – men alligevel – Ære være Arkitekten. Han var dyr, den Ros skal han have, men han byggede solidt som for Tid og Evighed. (Bortset hvad der Tid efter anden kan falde ned af Træaltaner m.v.). Men Dette sidste er nemlig kun et Malespørgsmaal. (Køb Sadolin og Holmblads Farver og beskyt dit Hus).

"Skovhytten"

"Kemigrafen" og hans Dreng søgte nye Eventyr, og saa gik de med Økse og Sav løs på Skovens mange Træer, og af Stammer og Grene blev Skovhyttens Skelet tømret op, og det var en stor Dag for Børnene, da der var Rejsegilde, og hvor Kransen blev hejst. Der var saagar Chokoladegilde og Grammofonmusik.

Til en begyndelse var Skovhytten en underlig firkantet Kasse, aldeles uden al Eventyr, men som den Grimme Ælling, voksede den sig Køn, saaledes, at den godt kunne være sit Navn bekendt naar Folk paa Vejen kaldte den for Pandekagehuset, og Manden og Konen – Hans og Grethe!

Hytten fik Blomster paa Taget, uden derfor at sammenligne sig selv med Babylons hængende Haver, men hvad disse ikke havde, var fire skønne Planter i hvide Kjoler, der som en Blomsterbuket en Dag blev fotograferet paa Taget. En misundelig og lavttænkende Sjæl, sammenlignede disse fire Skønheder med fire Sangerinder på en Tribune paa Dyrehavsbakken. Well! Men kønne var de, og alle fire vilde de gerne giftes, Skovhytten havde i de Dage, mindst et Eventyr hver Dag.

Træernes Vækst Tog Overhaand, man kunne til Slut næsten ikke se hverken Skovhytte eller Træer for bare Skov. Til al Held valgte nogle at lade sig vælte af Stormen. Resten blev sat i "forstmæssig" Drift – d.v.s. at Naboen købte sig en Skovøkse og gik løs paa Stammerne, og hans bedste Hvile, naar han var færdig med at lave Farver, var at fælde Træer og stable Brænde og Brændestablerne blev et uundværligt Led i den landskabelige Skønhed, endog i saa høj Grad, at en rigtig virkelig Maler slog sit Staffeli op og malede Skov og Brændestabel og det hele, og derefter solgte han Billedet og tjente svare Penge, for Maleriet var nemlig et rigtig virkeligt Skovbillede.

Og skovhuggeren med sin store Økse glædede sig og lod sig fotografere i flere forskellige særdeles naturlige Film, saavel naar Træerne brasede som naar de var savede og stillet op som en naturtro Brændestabel. En Arbejde er vel nok sin Løn værd. Glæde og Stolthed over et vel fuldbragt Værk skinner i hans Øjne, men, naar Vinteren sætter ind, og Stormen tuder om Skovhytte og Fyrbakke, saa sidder Skovhuggeren og stirrer ind i det flammende Baal. Selvgjort er velgjort, og egne Knuder varmer bedst, endnu er Eventyret ikke forbi på "Fyrbakken".

Eventyret om en Bro og en Murertrold!

Der kom en ny Trolde til Dragør - en rigtig Murertrold, men det var en underlig en, for han hvædede naar nogen gik forbi hans Gærde ved Stranden, og hans graa kedelige Øjne begyndte at gnistre da han opdagede, at den gamle "ExKong" Chas, og hans Nabo Skovhuggeren, havde udlagt en Badebro paa den Strand hvor han mente, at kun ham selv og hans smaa Murertralde havde, noget at gøre – og da en Dag den gamle ExKonge ikke ville flytte sig, kaldte han ham for en Tyveknekt, men dette Ord er farlig at sige til en gammel Stridsmand, og saa maatte Trolde sluge det grimme Ord, og det gjorde saa Ondt, at han fik saa Ondt i Maven, at han maatte og skulde have Luft paa en eller anden maade, og saa laasede han Badebroen med Pigtraad, og saa lo han saa højt, at det rungede helt over i Grusbakkerne.

Men Trolde vidste ikke, at der ogsaa var en Skovhugger som hed Knud - og han var ikke bange – og da han for sin Død ikke kan fordrage Pigtraad, Tog han en Saks – gik ganske rolig ud paa Broen, og klippede Pigtraaden over. (Paa Billedet man ser hvordan)

Men den ækle og hidsige Murertrold skar Tænder og ventede til mørket faldt paa, og saa listede han sammen med nogle andre Trolde ud paa Stranden og lavede Troldeøj og Ballade, og om Morgenen var hele Badebroen trolde bort, dvs. – at den laa paa Stranden som en Bunke Brædder og Tømmer, og Trolde laa og lured og kiggede gennem et Hul i Gærdet, om der nu var nogen der kunne Trolde bedre end han – og det var der – for saa blev der sat en baad i Vandet, som om alt var som tidligere og Badningen fortsat, som om aldeles intet var hændt, men saa lovede Trolde, at han ville drikke alt Vandet i Øresund, for saa havde han sit paa det tørre, men saa saa han et Lyn der alligevel forskrækket. - Ham "Gamle Svendsen" – der ganske roligt gik paa Stranden og ordnede Bunker - og Trolde kunne se, at Svendsen havde saa store og solide Næver, at han, om der blev Ballade, kunne klemme alt Livet helt ud af ham dersom han ikke var Artig. Og

Gamle Svendsen gik der paa Stranden, lige ud for Trolden, og slog lange Søm i som det sømmer sig en rigtig gammel Skibstømrer, og Murertrolden turde kun sidde og hvæse, for han vidste, at det kunne ikke nytte at tale til ham, for Gamle Svendsen talte, naar det passede ham, kun Liverpool Engelsk, og dette er næsten ikke til at forstaa, naar man ikke har været Sømand, og da den fæle Murertrold kun havde lært at mure og tale Dansk, saa maatte han nøjes med at rulle med Øjnene og se til.

Og der var nok at se paa – for dér gik gamle Skibstømrer Svendsen og gyngede fast og sikkert paa sine hjulede Stolper der endte i et Par sære fladbundede Træsko – især respektindgydende når han vendte Enden til Murertrolden – denne Ende der var solidt imballeret i en pragtfuld Buksebag af Piementioner, af den med Lethed kunne gemme flere Gamle Svendsner, og endda levne Plads til flere Murertralde, og denne Risiko turde Trolden ikke ta, og saa tændte Svendsen sin korte forbrændte Pibe og lod ganske stille Trolden forsvinde i en sky af rædselsfuld Tobak. Og man saa aldrig noget til ham mere.

Men Badebroen laa atter og solede sig sammen med Baaden "Risen" og Bølgerne Klukkede og Brædderne knagede, saa man Tydelig kunne høre at de fortalte hinanden Historien, der endte saadan – den der ler sidst, ler bedst!

Dette var altsaa Historien om en Bro og en Trold der gik i Vandet fordi han tog fejl af Husnummeret.

Jøsse

Paa Fyrbakken boede engang en lille Gravhund – den var født i en folkelig og pæn Slagterfamilie, men den var tillige født aristokratisk. Denne lille Gravmand hed Jøsse, men den var ikke helt let at komme paa Talefod med – kaldte en Fremmed paa den, saa vendte den Halen til, og da den blev gammel fik den graat Overskæg og hvide Stænk paa Ryggen, saaledes, at den sluttelig lignede en gammel fin Mand med Podraga, men en særdeles stilfærdig fin Gammel Mand der hver Dag aflagde Skovhyttens Herskerinde en Høflighedsvisit og saa stor var den gensidige Tillid, at Jøsse uden Frygt logrede helt ind i Skovhyttens Køkken.

Men Jøsses var Trofast – den var aldrig bange for at konstatere at Maven hørte hjemme et Sted, men Hjærtet hørte til paa Fyrbakken.

Naar Jøsses var i Godt Humør Gøede den med Maade uden at overanstrenge sig, og den indlod sig af Princip aldrig i Slagsmaal med andre Hunde, for den havde blaat Blod, og saa holdt den paa Værdigheden.

Paa sine Gamle Dage gjorde den til tider en sjov Figur i sin korte Galop naar den ved hvertandet Skridt sparede paa det ene Bagben ved at løfte det op – det gjaldt at økonomisere med hvad der var til Rest af en rask lille Gravmand. Jøsse var forstaaende i sit Venskab – den lod sig villig klappe, ja endog Tage paa Armen af sine specielle Venner og Naboer – dog kun Naboerne i Skovhytten, som derfor til Gengæld har mindedes deres lille brune Ven. Jøsses var en fin og god Karakter – at den ikke sagde Nej til en Godbid, Konstaterer blot, at dens Opfattelsen var i Harmoni med Menneskets, men derfra kan det godt være at Jøsse var bedre og mere moralsk end de fleste Mennesker. Skovhytten følte det som et Savn da han ikke viste sig mere.

Julen 1947

Kære Hr. og Fru Sadolin

Tak for søndagskaffen med Julebag + en hyggelig sludder, og ikke mindst lidt god Røgelse; naturligvis glemte jeg at vinterdække mine roser, og jeg kom forresten hjem til den Kolde Gaas, men ogsaa dette var godt for noget, Appetitten var blot bleven saa meget større. Som fortalt har jeg i Aarets Løb haft store Skuffelser, saaledes at jeg og min Kone ønsker at holde en helt stille Jul, kun Jørgen hjemme og det gør godt at fornemme hans virkelige ejegode Natur – dette som jeg efterhaanden helt var kommen til at savne – Mennesker kan være saa underlige, og alt dette har paavirket mig saa jeg ikke evner at skrive om Jul og Julestemning, og derfor maa De Nøjes med et lille eventyr fra Dragør om tre Drengene – nemlig de sluttelige navne i en Fyrbakkebog om en Tid der svandt, en Tid med Lyst og Virke og om et Venskab og Forstaaelse imellem en lille Skovhytte og den store Knejsende Fyrbakke.

Med en Tak for dette, ønsker min Kone og jeg selv Dem alle Deres en god og hyggelig Jul.

Venlig hilsen

Deres hengivne Charles Hansen

Julen 1935

Om 100 Aar er alting glemt, et gammelt Mundheld, der ikke altid kan staa ved sit Værd; om 100 Aar knejser sikkert "Fyrbakken" paa sin Plads, som den Dag i dag, men længe før, er den lille Skovhytte, gnavet af Mus og Tidens Tand, gaaet kødets Gang, og Biler og anden Færdsel vil stryge over det Sted hvor den endnu ligger. Dragør vokser, og naar Tiden kommer, vil der komme en Vej der forbinder Dragør med Nordstranden, og ethvert Spor af en sælsom lille straatækket Hytte vil være udslettet, nemlig med det eneste Minde, at man paa Dragør Museet finder ophængt en Skytteplade med et Maleri af Skovhytten hvorledes den saa ud i Aaret 1935, og mulig man studerer Inskriptionen der fortæller om Manden hvis Valgsprog var, "Arbejd og Lev".

Derimod gaar jeg ud fra som nævnt, at "Fyrbakken" med sin solide Grundmur stadig vil hæve sig over de mange Smaahuse der sikkert ad Aare vil skyde op som Paddehatte over det meste af Amager, med det Resultat, at saavel Hvidkaal som Rødkaal bliver en sjælden og dyr Vare.

Den høje hvide Bygning vil derimod i lange Tider hæve sit Høje ejendommelige røde Tag over Kravlet – et langvejs synlig Mærke over en Tid, hvor Nord og Frstrand blev til – den Tid hvor Kemigrafen byggede og plantede – og hvor Ingeniøren lagde til, med det bevidste Maal, at bevare Udsigten, istedet for at blive klemmt inde af al Smaatteriet, der helst Klæber sig op ad hvad der Knejser i denne Verden

Om 100 Aar – ja om 100 Aar finder man mulig, som paa de Gamle Herregaarde, ikke gnist af spøgende hvid dame, men gemt paa Fyrbakken, nogle guldnede Papirer der fortæller den interesserede Forsker Oplysninger og Minder om hvorledes Livet en Tid blev levet – i Sommer og Vinter, i Høst og i Vaar, hvor

Skovbunden blomstrede som ingen andre Steder paa Amager, og hvor to Naboer i god Forstaaelse fædede Træer og skovede og samlede Ved sammen til Midsommerens store Begivenhed, Fristrandens store og tilbagevendende Tradition, Dragørstrandens Skt. Hansblus, der Aar efter Aar samlede den store Skare sammen for at overvære Det store Øjeblik naar Heksen paa sit Kasteskaft, Flyvemaskinen, eller i Bil, i det højt flammende Baal, gjordte sig rede til at flyve til den store Heksesabbat paa Bloksbjerg – Alt til Ære og en Tak fra os andre, for en god Sommer ved Dragørs skønne Strand; Den Strand der skænker os det frie Udsyn og den Friske Havluft der giver Sundhed og Kræfter til fortsat Arbejde i den røgmættede By, men med den Daglige Glæde, naar Arbejdet er endt – hjem til Hvilen ved den friske Dragør Strand – i Regn eller Storm, i glitrende Sol med de mange Sejlere, og med Udsigt til den lille venlige By med de smaa røde Tage eller Sveriges Kyst og Limhamns Skorstene, hvis hvide Røg til enhver Tid viser Vindretningen; - hvad kan et Menneske ønske sig mere "Arbejd og Lev".

Med en venlig Julehilsen til Familien Sadolin, fra min Hustru, Jørgen, og Deres hengivne Nabo

Charles Hansen

Skt. Hans.! 1935

Et lille Kaffehvil under Forberedelserne – Solen skinner og Lærken ler, Kukkeren lader af og til sin Stemme lyde, den hører ellers op ved Skt. Hanstider, men Nattegalen sidder i et af Havens Høje Træer og slaar sine Triller, den Takker for en god og varm Sommer, til Tider næsten Tropeklime, derfor er Tropehjælmen ogsaa kommen til Ære og Værdighed og Paaklædningen er let og tvangfri, som det sig hør og bør paa en solfyldt Skt. Hans Dag.

Tekst til fotos s. 44/5:

Starten til det store Eventyr i den dunkle Jungel. I denne Benzinens Tidsalder gaar man vel udstyret paa Ekspedition. Paa Dansk hedder det at "smide frakken" paa en varm Skt. Hans Dag, man er klar til at tage en Dyst med Heksen der senere maa erkende, at Skt. Hans er en ualmindelig varm Dag.

Vor Heks i Bilen, og med Katten saa flot – Hun tænker – til Bloksbjerg jeg kører skam flot, og skulde det hænde jeg bliver brændt a, - saa er det til Ære for Dagen ida!

De Sammensvorne Skt. Hans Aften, er alle klar over at uden Mad og Drikke er Helten ingenting; man gør sig til gode og samler Kræfter til det store Slag naar Skt. Hans baalet skal tændes. God Mad, Sol og Sommer giver Kurage og Humør til Aftenens store Begivenhed – paa Billedet man ser hvordan!

Baaltale "Skt. Hans"

Vi har her ude paa Fristranden og Nordstranden en god gammel hævdvunden Skik naar vi Fejrer den danske Midsommer og de lyse Nætters tid ved et Blus, der antagelig i Aften kan ses helt over til Sverige der skænkede os en smuk og yndig Kronprinsesse.

I aften brændes Blus overalt i Danmark, paa Kæmpehøje og ved Stranden, i aften er det Skt. Hans, den farlige koglende Aften og Nat, hvor Heksene flyve os om Ørene, og hvor Ungdommen – og for den Sags Skyld, ogsaa de Ældre, laver den Dumhed at forelske sig i en eller anden køn Heks, men pas paa hende, naar Baalet tændes, flyver hun fra Jer, iaften flyver alle Hekse til Bloksbjerg til den store Kongres, og vor Heks her paa Stranden gør dem Følgeskab naar Baalet Tændes. Men Fristrandens Heks kommer ikke agende paa et gammeldags Kasteskaft, men i en flot og moderne 8 Cylindret Fordbil med elektrisk Udstyr. Naar hun nu forsvinder i Luerne, saa synger vi sammen Holger Drachmanns smukke Midsommervise, der priser Danmark og vor smukke Natur naar Dagen er længst.

Men før vi nu Tænder Baalet, vil vi raabe et Leve for vor Kære, skønne og især fredfyldte Danmark.

Danmark leve !!!

Saaledes gik det til paa Dragør Strande en Skt. Hans aften i det Herrens Aar 1935.

1935-36 –

Ved Nytaarstid

Aaret 1935 listede bort i Mulm og Mørke – 1936 kom med sit Nytaarsny – den krumme lysende Snegl af en Maane, der giver Ret til at ønske alle Livets goder - om man faar dem, er et andet Spørgsmaal. Men et ved vi, at Dagens Mørke nu tager af, og at den endnu noget forkomne Vintersol for hver Dag bliver varmere i sit Lys, og leder man, opdager man at der i et Hjørne af Fyrbakkens Have allerede er skudt et Bundt Vintergækker op af den haarde frosne Jord. Man grunder over Fænomenet, og gætter noget om Jordens indvendige Varme – eller om det skulle passe hvad min Gamle Mor der var barnefødt paa Landet sagde, at det var hverken det ene eller det andet, men nu var tiden kommen hvor Skt. Peder kastede den varme Sten i Vandet – og dermed basta. Ja hvad skal man Tro – ét ved vi, at medens vi Fryser om vore Fingre naar vi plukker en Buket Vintergæk i flere Graders Frost saa staar den lille haardføre Snekløkke rank og uanfægtet af Kulden. Den ligner Julerosen der paa sine tykke saftfyldte Stængler uanfægtet af Frost, knejser med sit hvide Blomsterhoved – den ligner den moderne Ungdom – eller omvendt – der helst gaar med bart Hoved, selv i Frost og Snevejr.

En Dag begynder Sneflokkene at hvirvle rundt i Haven, Vinteren har narret os fordi vi saa Solen skinne, Ænderne i Dammen skræpper op, og Manden med Øksen maa ud og hugge et Hul i Isen, Ænder skal nemlig svømme for ikke at fryse om deres smaa Svømmelapper, men Manden paa Fyrbakken klarer Grejerne for de smaa Kræ, og giver dem oven i Købet deres vinterfoder, godt med Majs, og Rapænderne siger Tak for god Vinterbehandling, derved at de om Foraaret melder Reden fyldt med Æg.

Men Vinteren er ikke færdig endnu – Brændehuggeren stiller sin lange Økse fra sig og leder sine Ski frem, og under smaa Forhold glider han hen over Grusbakkernes Maaneformationer til et Smuthul han Kender i Grantykningen, og hvor der holder Fasaner til – de holder til Der trods Sne og Kulde fordi det er bleven Deres Fodringsplads, men en eller anden Køter har fulgt Skisporene, og en Dag ser man Der har været et Besøg der ikke er gaaet helt stille af – en Køraus I Sneen, og rundt om spredt afrevne broncefarvede Fjer, Fristedet er rømmet og Fasanerne taget Vingerne. Dette er Naturens Gang, og Herren paa Fyrbakken maa se at finde sig et nyt Virkefelt, og saa hænger han Talg op i Buskadsene. Mejsjerne skal have det godt i Vintertide – der er mange andre Fugle, der er nok af dem i Fyrbakkens Have, denne Have hvor man, dersom man bruger sine Øjne, altid kan opdage noget nyt.

Sneen bliver liggende imedens Dagene længes, men en Gul Stribe der ikke flytter sig viser sig i Sneen ved Sydhækken, Solstraalerne flytter sig, men den gule Stribe flytter sig ikke, og ser man rigtig efter, opdager man, at alt det gule lysende i sneen er lutter smaa Blomsterhoveder, Ah-ha der slap Den ud, Myriader af Erantis der kappes med Solstriberne hvem der mest kan forgyldte den sydlige Langside, men en skønne Dag blæser der en mild Luftning, det Hele gror i Brand, Sol og Blomster smelter sammen til en lang Gylden Stribe, Fyrbakkens Have staar i sin første og mest lysende pragt af Gule Blomster, inden man ret har faaet sundet sig paa at Foraaret nu endelig er i Anmarch, lytter saa og hører et Fløjt – Ja minsanten om ikke Stæren er kommen, og man synes, som man synes ethvert Foraar, at netop i Aar er Stæren kommen Tidlig, og nu kan det hagle og piske saa galt det vil, Faktum kan ikke diskuteres – Foraaret er kommen.

Men er man erfaren saa svøber man sit Halstørklæde en Gang til om Halsen, Fyrbakkens Beboere ved, at der hvert Aar kommer et Eftersmæk. Men en Dag er det Alvor – der blæser en mild Luftning fra syd, og man gaar paa Opdagelse i Haven, og det skal nok passe, at man ser at Skovbunden er i færd med at Titte frem – baade Den blaa og den hvide Anemone, men den blaa er først paa Pletten – og se dér "Bukkar", som man binder grønne Kranse af og den Gule Kodriver der har forvildet sig her og der saa godt som i nogen Skov. Jo vist – Foraaret er stærkt i Anmarch, og Tvivler man endnu, kan man blot kigge over til Naboen Kemigrafen, Der bor i Det lille sjove Hus – han kommer Kørende paa sin Cycle og er snart ivrig beskæftiget med at studere hvor mange Huller nu Maaren i Vinterens løb har flaaet i hans Stråtag – bevares – han elsker den Vilde Fauna og den frie Natur, men Her er Dog Maade med Gæstfriheden, og han bestemmer sig til at Tage den svagere Parts Parti, altsaa det gamle skøre Straatag. Krigen erklæres, og Maaren forsvinder – der er jo Maade med Gæstfriheden – men en Dag er der atter et mægtigt Hul i Taget som Regnen siver ind ad. Kemigrafen ryster paa Hovedet, men Naboen – ham der bor paa Fyrbakken – han Taler Maarens Sag, og saa gaar de to ud og ser paa Vinterens Fældninger, Solen er Livet og Livets Kilde og store Træer skaber Skygge, gandske bortset at i Skyggen Trives Myggen, selv om hele det ivrige Slæng af gule Ellinger i Dammen løber dem vaade for at sluge saa mange Myggelarver som de orker. Alt er et Kredsløb – Ellingerne vokser dem store, de har det godt i Dammen, og en skønne Dag ligger – i hvert fald nogle af dem brunstegte paa et Fad – uhm! med Rødkaal til.

Men dette er jo en hel Anden Historie, endnu er vi jo her i Historien lige bleven færdige med det tidlige Foraar. Nu er det altsaa Alvor med Sommeren – Solen har faaet Magt og kaster sit brede Gyldne varme Lys over den store Græsplæne hvor Frugttræerne staar hvide af Blomster som om de var dækkede af Sne, noget for Øjet og noget for Den der har Sans for Naturen og Farveglæde i Øjet. Krokus og Perlehyacinter, plettet med Erantis breder der i Græsplænen, lige noget for de mange Spurve, der isæt har kastet deres Kærlighed og Appetit paa de Gule Krokus – De er vist søde for Fuglene hakker i dem saa det er en hel

Fornøjelse at se for alle andre end Ejeren, men han ser maaske stort paa det, der er nok til Dem alle sammen og vi under de smaa Fugle den Lækkerbisen, de smaa Kræ har vist haft det skralt nok i Vinterens Kulde og blæsende Vind.

Ja Gudskelov for alle Fuglene – de smaa Mejsler og den om Foraaret lidt pjuskede Stær; Men den selv er ligeglad, nærmest vældig Glad, den forstaar rigtig at sætte Liv i Kludene, især viser den sig at være en Fyr med Humør; naar den sammen med andre Stære sidder paa den rødmalede Altan og slaar med Vingerne og blinke op mod Foraarsolen og fløjte i alle Tonearter lige op i Den klare Foraarsluft. Slet ikke Tale om Graaspurven, der i Foraarstider har saa Travlt som kun Graaspurve kan have det. Men for al den Travlhed maa vi ikke Glemme hvad der gemte sig et Sted i en Grantykning et Sted hvor et Fasanpar havde fundet et Skjul – et Par smukke lidt sky Fugle, men som Manden med Øksen Tog sig af med en Jægers Forstaaelse og Kærlighed samt nogle Haandfulde Majs, og ikke mindst Det sidste holdt Fasanerne til deres Træ med de lavt hængende Grene. Parret holdt til indtil en Kat lugtede vildt – saa fløj Fasanen, og det kan man jo ikke fortænke dem i – det gælder jo i denne Verden i Tide at redde Skindet, eller som her, de smukke bronzefarvede Fjer – de resonerede mulig ligesom Pasta Beck i Ørslev, da han holdt sin berømte Præken, hvor han med Vægt udtalte – hvorfor skal de Ugudelige have al Lammestegen!

Ja. Fyrbakkens Have er noget for sig selv, derfor kan man ogsaa fortælle Eventyr og Virkelighed om hvad man kan opleve Der. Strand – Skov og Have i nær Berøring – et ideelt Sted, hvor man, naar man vil, kan gemme sig og hygge sig som nu Humøret er til – et lille Paradis, med desværre et jordisk Paradis hvad Hunde og Katte forstaa at forene alle Gærder og Indhegninger, nemlig i første Række for at se at komme i Kontakt med et Flueskab eller et Rødben, men Katten er ligegodt en røver der gerne gaar paa Fuglejagt – selv om den i sin Natur er ærligere end de mange ærede Medborgere der gemmer deres Natur og tager en Fordel og en Tjans hvor der er en Chance. Næh - maa jeg saa bede om en Kat, selv om man fristes til at kalde den Røøver og Pak naar den gaar på Fuglejagt, Instinktet vaagent – Katte med et par vagtsomme Gloende Øjne – vi Mennesker med en Sten i Haanden eller dersom man er raffineret, med en Slangebøsse eller et Pusterør, saa er Spillet nogenlunde lige, for man rammer sjældent, og katten ædende ond med et Par gloende Øjne fordi man forstyrrer den i Jagten – som Regel ser man Katte i iltom Flugt med en Fugl i Munden, man siger Rak, og er man ugudelig hvisker man en Ed, mellem Tænderne, man ærgrer sig paa Fuglens Vegne, indtil Husmoderens Raab lyder i Middagsstunden – skynd dig nu lidt, de stegte kyllinger staar paa Bordet – Voila!

Men sluttelig er der jo Forskel paa Skabningens Herre og en Kat

Men skal vi holde os til Foraaret der byder paa saa meget som ingen Kan tage fra os. Fyrbakkens Have og lidt med af Naboens, hvor Have og Skov mødes – en Foraarsaften med denne vidunderlige Klare gennemsigtige Luft og i et træ en Solsort med sine bedaarende Fløjtetoner. En Solsort kan i Foraarstider Fløjte sig ind i Hjærtet paa et Menneske der er aaben for hvad Naturen giver os af sin Overflod, ved vi lukker Øjne og Øren op, alene dette en Foraarsaften, naar Havens mange Fugle synger Deres Aftensang, Himlen lyse i Solnedgangens Skær, og Kirkeklokken fra Nabsognet ringer Solen ned og slutter med Bedeslagene for, Gud Fader Guds Søn, og gud den Helligaand – paa Landet findes endnu Folk der tager Hatten af naar Bedeslagene lyder.

Jeg forstaar nu bedre min gamle Bedstefader, vi forstod Han var en Hedning – mente vi da, Livet havde mærket ham med sine Skuffelser og gjort ham usams med Præsterne der holdt Lage og Kedelige Prækener,

men den gamle efterlod sig en Digtsamling, og da han var død og vi læste disse Digte, saa forstod vi den gamle Stivnakke paa de 85 Aar – han skrev kønt i disse sine Digte – Naturen er min Kirke, og Fuglene de mange Præster – Jeg forstaa dem alle. I Naturens Kirke findes Gud, der søger man aldrig forgæves.

Jeg tror jeg selv har Arvet noget af den gamle Bedstefaders Livsvisdom – den der elske Naturen elsker sin Gud paa den skønneste Maade, som lad Godtfolk Kalde os Hedninger, den der elsker og forstaaer Naturen giver Gud sine største og mest ægte Glæder.

Og saa findes der pæne Folk, nogle findes i Kraks blaa Bog, Mennesker der hellere indsuger Duften af et Automobile Udblæsningsrør, eller i Tide og Utide med Velbehag lukke op og nyder en Radioudsendelse med en hylende Negerjassudsendelse.

Nej – Maa jeg saa bede om et Stære eller Solsortfløjt paa en klar Foraarsaften i Fyrbakkens Have, og høre en Kirkeklokke ringe Solen ned.

Men. Dette er jo ikke hverken Fyrbakkens eller Skovhyttens Historie – blot hvorledes Livet leves paa denne Yndige Plet og hvor nogle har forstaaet at vælge det rigtige.

Herren paa Fyrbakken, der om Dagen sidder paa et stort Kontor og hører de mange Hjul duve i Takt med Tidens Travle Tempo og til Tidens ubarmhjærtige Krav – han laver Farver i alle Kulører og han sælger sit Produkt til en stor del af Jordkloden – Han er glad naar han hører Lastbilerne rasle afsted med fuldt Læs, han er en lykkelig Mand der lever med i sit Arbejde, men han er lykkeligst naar han efter endt Dagværk kommer hjem til Fyrbakken i hvis Kælder hans Skovøkse staar med Halstørkle paa for at skærme dens skarpe Æg – og Gud naade den der vilde prøve at hugge et Skaar i den – han forstaaer at haandtere Øksen, og det haarde Arbejde er hans Fritids Lyst – én Stamme efter den anden falder; Splinterne flyger ham om Ørene, og Lønnen kommer i Følge med Favnestykkerne! Naar Kulde mælder sig, blusser De i Kaminen paa Fyrbakken.

Der siges, at den virkelige Ro i et Menneske findes foran en Kamin med blussende Favnestykker – Dér fra man lades Tid til at Tænke, især naar man sidder ene og stirrer ind i de klare gløder – saa lever man sit liv om i Minder, og saa lægger man i Ro Planer for Fremtiden, hvad man naar, raader Gud for – og saa lidt Vilie og Stædighed, som man nu engang ikke kan undvære i denne lidt akavede Verden hvor man er sin egen Lykkes Smed – siger man da, men der siges saa meget.

Og nu begynder vi hvor vi slap da Solen mældte sig og Stæren Fløjtede, der er i Vinterens Løb gaaet et godt Hul i Favnebrændet, og der er levet mangan en God Time foran Kaminen paa Fyrbakken, solen har faaet Magt og Sommeren har holdt sit Indtog, man hører Kukkeren, der mærkelig nok mælder sig hvert Aar, og Nattergalen har valgt sig et højt Træ hvor den rigtig kan synge for sin Mage der ligger på Æg.

Dagen er bleven lang og de lyse Nætters tid er inde – der staar den hele Nat et Lysskær i Vest, og inden vi ved af det ser vi i Almanakken at nu er det snart Skt. Hans Aften, den Aften hvor Beboerne paa Nord og

Fristrand flokkes for at se Heksen blive brændt paa det store Skt. Hans baal, Naboen, Kemigrafen, faar travlt, nu gælder det at hævde Renomméet, men hvorledes faar man dog slæbt alle de Grene og alt det Kvas ned i Stranden, mange Hænder bliver sat i Arbejde, sluttelig Hest og Vogn – Bunken vokser, nogle Naboer benytter Lejligheden til at blive af med forskellig Skrammel, men naar det blot bliver puttet tilstrækkeligt langt til Bunds, saa fylder det alt sammen. Brændebunken vokser saa de ivrige Baalmænd maa hente en Stige for at naa toppen, og endelig i ellefte time er Skt. Hans Baalet klar til at modtage Heksen, en ualmindelig fin Dame, vel udstyret til den lange Rejse med Madkurv – og en næsten brugelig Kost. Børnene er lidt bange for Gespenstet, andre finder at det er Synd og Skam at brænde alt det gode tøj, som om en Heks ikke skulde være i Stadstøjet en Skt. Hans Aften.

Baalet i 1936 var en Begivenhed, en tjæret Jolle var slæbt op paa Toppen af Brændebunken og Jollen, der blev døbt "Queen Mary", var smykket med tændte Lampions og mærkelige Katte.

Strande er efterhaanden bleven fyldt med en anseelig skare Mennesker. Beboere og Landliggere med deres Gæster; Skt. Hans Aften, - den store Aften hvor der er noget at byde paa, og naar saa Heksen sluttelig bliver baaret i Prossition med Sang og tændte Lygter, stiger Spændingen til Begejstring naar Kraftige Arme endelig faar slæbt Heksen paa Plads.

Det mægtige Baal bliver antændt – der er omdelt Sange, og snart lyder i Kor unge og Gamle Stemmer der istemmer Holger Drachmanns kønne Midsommervise – Flammerne blusser højt op i den lyse Sommeraften – Baalet er saa flammende, at man sikkert har kunnet set det fra Nabokysten – den lede Heks forsvinder i Røg og Gnister, Forsamlingen synger "Der er et yndigt Land, man føler i Fællesskab, at en Midsommeraftens Skt. Hans Fest paa Dragør Stranden hører til de Minder alle ere glade ved, og naar alle de andre er glade, kan Manden der laver Heksen, sagtens være det.

Og saa skal en stakkels Kemigraf være ude for Dagen efter at høre i Rutebilen – Ja Tænk, ham der laver alt dette, ham i Det sjove lille Hus, Han laver det Hele for sin egen Fornøjelses Skyld.

Havde man fotograferet Stranden denne sidste Skt. Hans Aften, vild man have konstateret et Par Hundrede glade fornøjede Mennesker, saa lidt maa Kemigrafen altsaa have haft ud af han forstod sig paa at lave en Heks og brænde hende under festlige Former.

Hen ad Midnat gaar man en sidste Runde, en god Skik at se efter om alt er i Orden – her og der flakker en Flamme op – der er varmt endnu, men Festen er forbi, Himlen begynder at lysne – det er paa Tiden man har bedst af at gaa til Køjs – Gæsterne er væk – her og der i en Have hører man endnu Jubel og Sang, hér og dér lyser endnu Lampions i Buskadserne, en rød Lanterne lyser endnu i Flagstangen men den brænder nok ud af sig selv uden at gøre Skade.

Natten er lys, og snart melder Morgensolen sig ovre ved Svenskekysten – Fuglene begynder Deres Morgensang – en ny Dag begynder. Skt. Hans er forbi selv om Resterne af Baalet endnu ligger og Gløder.

Saadan blev livet levet i Aaret 1936; en Dag kommer, hvor Skovhytten er fladet sammen, og hvor der ingen Kemigraf findes Der har Lyst og Evner til at lave Heks og Skt. Hansblus, men den Dag Den Sorg, men saa findes der jo den lille fordringsløse Bog De kalder "Fyrbakkebogen", den gør ikke Krav paa at være noget,

men et kan den, den kan lære os hvorledes Livet blev levet Sommer og Vinter paa den lille yndige Plet der strækker sig fra Stranden op til det store Hus der endnu bærer sit Døbenavn "Fyrbakken".

Efter skriftet, er aftrykt et par sange:

Vort modersmaal er dejligt... af Edv. Lembcke

Det haver saa nyligen regnet... af J. Ottosen

Der er et yndigt Land... af A. Oehlenschläger

Vi elsker vort land... af Holger Drachmann

d. 23/6-45

Holger Drachmann har i sin Midsommervise sagt disse sande Ord, hver by har sine Hekse og hver Sogn sine trolde. Herude paa Amager har vi ikke kunnet klage over Mangel paa Trolde, men nu er Troldtøjet forsvundet, og i aften kan vi endelig tænde vort Sxt. Hansbaal i et frit Danmark, og i det frie Danmark gør vi nu rent efter Pakket og Troldtøjet, som vi nu iaften herude paa Fristranden sender til Bloksbjerg i Baal og Brand. Før Baalet tændes vil vi synge den Sang, som i mange Aar var en Torn i Øjet paa de tyske Myndigheder i Sønderjylland – den indeholdt nemlig for mange Sandheder, og da Sandheden jo som bekendt hos visse folk er ilde hørt – især hos et Herrefolk, der bilder sig ind at være Kulturbærere – netop derfor synger vi denne Sang – "Det haver saa nyeligen regnet" – denne snart gamle Sang, som tidligere blev sunget som en protest mod det tyske Aag i Sønderjylland, den skal ogsaa lyde her paa Fristranden – og saa tænder vi Baalet og lader Retfærdigheden ske Fyldest og lader en skændsel gennem mange Aar rejse hen, hvor den hører hjemme-

Altsaa – rejs ad Bloksbjerg til og Lykke paa Rejsen og kom aldrig tilbage med Formaalet at forstyrre Freden i det gamle Danmark.
